

מראי מקומות- זבחים ס"ז

כיון שעשה המעשה למטה, מורה שהוא מעשה חטאת, אבל שינוי בעלים אינו מוציא כלל משם אשם (הרי גם באשם שייך המושג של שינוי בעלים), וכ' דצ"ל בדוחק דכיון שאותו איש שמתכוין לעשותו בשבילו אינו בר אשם הוא, ממילא חשיב לי' שינוי מעשה.

(ד) **ר' אשי אמר, בשלמא עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת, וכו'- פרש"י,** דבעולת העוף אין הכשירה אלא בב' סימנין, ולכן בסימן ראשון אינו נפסל בעשיית מטה, וממילא הו"ל מעשה חטאת מכיון שמלק בה סימן א'. והעיר הקרן אורה, הא א"י בחולין (כ"ט) דלכ"ע נפסלה בסימן א', ואיך כ' רש"י דלא כן. ולכן פי' דכוונת רש"י לומר דכיון דהכא נמשכת להיות חטאת, ממילא אינה נפסלת בסימן א', אלא נמשכת לחטאת.

(ה) **כיון שמלק בה סימן אחד, נמשכת ונעשית חטאת העוף- הק' המקדש דוד (כ"ח, ב', ד"ה ובזה),** איך נעשה חטאת, הרי אינו מחוייב חטאת, שהרי אפי' אם הי' חייב חטאת העוף ועולת העוף, לעולם מביא החטאת קודם העולה, וא"כ שוב אינו חייב בחטאת העוף. ובשלמא לשי' רש"י בתמורה (כו.) דאף מי שאינו מחוייב חטאת יכול לחול קדושת חטאת, א"ש, אבל לתוס' שם דס"ל דמי שאינו מחוייב חטאת אינו יכול לחול שם חטאת, מאי איכא למימר. ותי' דמה דס"ל לתוס' דמי שאינו חייב חטאת אינו יכול לחול שם חטאת, י"ל דזהו רק בדיבור, אבל אם קדושת החטאת ממילא נעשית ע"י מה שהכהן שינה המעשה עולה, בזה שפיר י"ל דחל הקדושת חטאת.

(ו) **אלא חטאת העוף וכו'- הק' המקדש דוד (כ"ח, ב', ד"ה הנה יש),** אם כל הטעם דחטאת שנעשה לשם עולת העוף אינה נמשכת להיות עולת העוף משום דכיון דמלק סימן אחד, הו"ל חטאת שלא לשמה, וא"כ, אם מלק סימן א' לשם עולה וסבר דהי' עולה, א"כ לכאור' הו"ל עקירה בטעות, ועקירה

(א) **א"ל ר' יהושע... שכן שינה את שמם לדבר שיש בו איסור והיתר- ע' בקרן אורה שכ' דסברא זו דנקט ר' יהושע במתני' אינו כסברא שהביא בברייתא, דבמתני' הפירכא הוא דמה דאית מעילה בציור דאשם ששחטו שם קק"ל, היינו משום דשחטו לדבר דאית ב' איסור והיתר, משא"כ עולת העוף שעשאה לשם חטאת העוף, דחטאת העוף אין בו אלא היתר, מהכ"ת דבכה"ג נימא דיהי' בה מעילה. ובברייתא א"י סברא אחרת, דמה לאשם ששחטו בדרום שלא שינה מעשיו להיות כשלמים, משא"כ בעולה שעשה בה מעשה חטאת. וכ' הקר"א דע"ז קאמר ר' אדא בר אהבה דכיון עושה מעשה חטאת הו"ל נמשכת להיות חטאת ממש, אבל להיא פירכא דאמר ר' יהושע במתני', לא הי' הי' יכול ר"א להשיב לו כלום, וא"כ לא הי' צריך בזה לחידוש של ר' אדא בר אהבה. וע' בסמוך.**

(ב) **א"ל ר' יהושע, לא אם אמרת באשם, שאם שינה את שמו לא שינה את מקומו, תאמר בעולה וכו'- ולא הדגיש ר' יהושע כלל דכאן הרי משנה לדבר שאין בו מעילה, ומשמע דאי"ז החילוק. וא"כ, צ"ע, קודם שהבין הגמ' דכוונת ר' יהושע משום דנעשה להיות חטאת ממש, מה הי' הסברא שלא יהי' בו מעילה (כיון דאין משמע שהוא משום דמשנה לדבר שאין בו מעילה, כיון דלא הזכיר זה כלל). וביאר הגרי"ז (ודבריו נתבארו יותר במנחת אברהם עמ' שט) דכיון דעשה כ"כ שינויין, הו"ל כקדשים שמתו, וכיון דהו"ל כקדשים שמתו, ממילא לית בהו מעילה. וע"ש שהביא שהגרי"ז הבין דזהו ג"כ הסברא במתני', ומה דמתני' נקט הטעם משום דמשנה לדבר שאין בו מעילה, אי"ז עיקר הטעם, ע"ש (וזהו דלא כדברי הקר"א שהבאנו לעיל).**

(ג) **אמר רבא, ונימא לי' אשם ששחטו בדרום לשם שלמים בשינוי בעלים וכו'- פרש"י,** דשינוי בעלים כשינוי מעשה חשיב לה. והק' השפת אמת, מה דמיון הוא לדכא, הא כאן

יונה וכו' כאן, הרי זהו דין בקרבן חובה, אולם כאן מיירי בנדר, וכמו דיכול לנדוב פרידה א' בפנ"ע, הא ג"כ לכאו' יכול לנדוב ב' פרידות שונות. וע"ש מש"כ לפרש באו"א, דלא כפרש"י. ובישוב פרש"י, ע' בחי' הגרי"ז על הרמב"ם (מעשה"ק י"ד, ב'), שכ' לפרש דמה דמצינו דצריך קרא לחדש דשייך להביא עוף א' לקרבן, וגם מה דאמרי' דלא מצינו קרבן חובה של עוף א', אלא דוקא ב' עופות, הביאור הוא דפרידה א' לאו קרבן שלם הוא, ורק דהתורה חידש בנדבה דיכול אדם לנדור ולנדוב גם פרידה אחת. וא"כ, י"ל מה דס"ל לרש"י דגם היכא דנודר להביא קן עופות, נהי דהי' יכול להתנדב ולהביא גם פרידה א' מריבויא דקרא, אבל אם נדב להביא קן א', הרי חייבה עצמו בקרבן שלם של עוף, דהיינו או ב' תורים או ב' בני יונה, דאיי"ז כחיוב ב' עולות בעלמא, אלא כחיוב קרבן א' דמי.

בטעות לא הוי עקירה, ולכן למה נחשב כחטאת שלא לשמה, ולכאו' לא יהי' נפסל משום חטאת שלא לשמה, וממילא למה לא יהי' יכול להיות נמשכת להיות עולה. וכ' דמזה נראה דכל דסבור דעושה כתקנה אינה נמשכת, דמה דנמשכת הוי כמו עקירה, ועקירה בטעות לא הוי עקירה, וא"כ ע"כ מיירי דעושה בכוונה.

(ז) **מכי מלק בה סימן א' איפסלא- פרש"י**, כיון דחטאת כבר עבודתה סימן א', מקודם שיגמור מעשה עולה, כבר חל עליה שם חטאת וכו'. והק' המקדש דוד (כ"ג, ריש אות ג'), למ"ד דרוב בשר מעכב בחטאת העוף, א"כ כיון דבעולת העוף מלקין הב' סימנים קודם שחותר רוב הבשר, א"כ עדיין לא נגמרה מעשה חטאת קודם שגמר המעשה עולה, ומאי איכא למימר. ע"ש מש"כ בזה, וע"ע בשפת אמת דג"כ העיר כן, וכ' דאה"נ, ע"כ סוגיין למ"ד דרוב בשר אינו מעכב.

(ח) **נהי נמי דעולה קריבה למטה, תימשך ותיהוי חטאת העוף- הק' הקרן אורה**, הא כאן מיירי דאינו יודע אם חטאת הוא או לא, וא"כ, למ"ד דעקירה בטעות לא הוי עקירה, א"כ ממילא לא הוי שינוי השם, ואם צריכין גם שינוי השם, א"כ לכאו' יש ליישב בפשיטות דלהכי אינה נחשבת לחטאת, משום דהוי עקירה בטעות, שהוא סבור שזו היא חטאת, וממילא לא הוי שינוי השם, וכ' דיש ליישב.

(ט) **חציין למעלה וחציין למטה, אינה כשרה אלא סתומה, וכו'- פרש"י**, יקחו קן ביניהן ויקריב בתנאי, אם עולה ראשונה לרחל וחטאת ללאה, תהא בשני' וכו'. והק' הרש"ש, למה צריכין לתנאי, הרי כמו דהקריב הקן הראשונה סתם ומהני, למה עכשיו צריך להתנות, והניח בקו'.

(י) **צריכה שתביא עוד פרידה א' וכו'- פרש"י**, צריכה להביא עוד פרידה מאותו מין שכבר הביאה, וזה יהי' לעולה, ומספקינן איזה מהן נשאר להיות נדרה, וצריכה להביא מאותו מין כדי להשלים נדרה, דהנדר צריך להיות ממין א'. והק' השטמ"ק (השמטות לסח. אות י"ח), מה שייך דין זה דאין מביאין תור כנגד בני